

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Szeptember 3.

Vasárnap.

XXIV. évfolyam. 71. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petícióról, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyílt ér sora 30 fillér.
A hirdetéseknek s nyílt erek díja előre fizetendő.

Iparosok a jövőjükért

Kongresszust tartanak az ország iparosai. Szabadkán, az Élet lüktető városában, a Kanaán földjén, a kenyeret termő szép Magyar Alföld metropolisában. Három évről-három évre rendeztetnek ez országos gyűlések, utóbb Nagyváradon volt. Most mikor a panaszok létrájának legmagasabb fokán vannak, mikor a politikai élet és az ezt összetartó ipar és kereskedelem oly zavaros, mikor az emberek lét kérdését annyira mozgatja a kenyér, Szabadkán hányják-vetik meg helyzetüket az iparosok.

Mintha bizony intelemül adnák: hogy panasz itt a leginkább jogosult, hol az életet Eldorádónak nevezi a közvélemény.

Árva köves szegénysége nem tudná oly kirívóan festeni az iparosok roppant nehéz helyzetét, mint a mérföldekre terjeszkedő szép alföldi város buzát termő földje: mert a zabkenyíren tengődő silány rögök csak sablont nyújtanának: a kalászos rengeteg városa pedig ujat nyújt, a mire az iparosoknak immár a sok kongresszus után, szükségük is van.

A taposott megyén szántott eszme, új magokat kell érleljen. Közel 21 esztendeje hirdetik az iparosok az ipartörvény revízióját, a szabad ipar kinövését, az önálló vámterület szükségességét.

A hosszú 21 esztendő alatt még soha nem volt oly egyöntetű az ország osztályának kívánsága az önálló vámterület felállításáról — mint ma.

Elismerjük — hogy az önálló vámterület eszméje sem új, a politikai világ állandó pro, kontra kérdése ez már, a kiegyezés óta. Azt azonban — minden politikai fejtegetés nélkül, látnunk, kell, hogy a vámterület felállításának kívánsága ezuttal egyöntetű, skropulozitált nines, ez ingadozások eltűntek s a laikus iparos is, ki a kérdés roppant elvi és érdemleges eredményét nem is ismeri, hangos szóval szól az eszme megvalósítása mellett: mert az új alakulástól, jobb, szebb jövőt vár.

Mi nem tárgyaljuk most az előnyöket és az önálló vámterület hátrányait. Politikai néző pontból véleményt adunk. Azt azonban konstatáljuk, hogy a mai állapot az elégedetlenség kora, mely az ország ipara szempontjából — tekintettel szám arányban is imponáló polgártársainkra — váltó tartozásra szorul s mint osztály érdek, hisszük és valljuk, hogy ez impozánsan megnyilatkozott akarat mellett, meg is valósul.

Okosan teszi hát a szabadkai iparkongresszus, ha már most foglalkozik az eshetőségekkel és berendezkedik a jövőre. Nehogy váratlanul érje az átalakulás, a tőke és az emberi erők gyűjtésére, az össze-

tartást eleve biztosítani kell, mert az anyagi erő és az emberi elme képes legyőzni az átalakulás nehézségeit. És mi hisszük, hogy a jövő iparos kongresszusok nem fognak oly elégedetlen szavakban megnyilatkozni, új meg új eszmecsere viszi előre a pénzszerezés, a nemzeti vagyon kérdését, melynek nyomában az emberek boldogsága fakad.

Viharvert hazánk negyra hivatott jövőjét szolgálják tehát hathatósan az iparosok, ebben a magyar sajtó őket mindenkor támogatni fogja, mert az ügy, melyet szolgálnak, a legszebb eszme, mely nagygyá teszi Magyarországot az egész civilizált világ előtt.

Kultuszminiszter a tanfelügyelőkhez. Lukács György vallás- és közoktatásügyi miniszter a népoktatás ügyében rendeletet küldött a tanfelügyelőséghez. A miniszter rendeletében megkönnyíti és egyszerűsíti a tanfelügyelők munkáját azért, hogy több gondot és időt fordíthassanak az iskolák látogatására.

Az ellenőrzési szemlék elmaradnak. A hadügyminiszter elrendelte, hogy az ez évi ellenőrzési szemlék elmaradjanak.

A tisztok szemléje azonban megtartandó.

A válság.

A koalíció és az általános választói jog.

A „Magyar Hír” értesülése szerint több függetlenségi képviselő mozgalmat indított az iránt, hogy

TÁRGA.

Őszi estén.

Én édes Istenem,
Csak azon kérlek:
Ilyen őszi este
Hadd haljak én meg.
Ilyen szép, szelíd
Őszi alkonyatkor;
A nap felhőtlen
Szálljon le, ép' akkor
A nagy pillanatkor.

Utolsó sugarát
Utolszor nézve:
Példája maradjon
A szívem mélyén.
Azzal induljak
A nagy éjszakának:
Hogy minden éjre
Új fényzőn árad,
Új virradat támad!

S az őszi levelek
Lassu hullása,
Ringasson egy végső,
Nagy látomásba.

Egy más tavaszról,
Hol öröklé élnek:
Hulló virágok
Kialuvó fények,
Hervatag remények!

Szabolcska Mihály.

A kórház előtt.

A téli est nedves ködében
Kiszüremlik a lámpa fénye
A kórház egyik ablakából,
Szétnyílik fenn a felhő-kárpit,
S halvány csillagvilág sugárzik
Az ég rejtelmes magasából.

A téli est oszló ködében
Kihuny a lámpa bágyadt fénye.
A kórház-ablak elsötétül,
Csillag csillagra gyul az égen.
... S valaki maradt éppen
Itt lenni — örökre csillag nélkül.

Lampérth Géza.

Háromszékvármegye piackepés gazdasági termékeinek forgalombahozásáról.

Irta és a Székely-Társaságok Szövetségének Sepsiszentgyörgyön 1905. évi augusztus 22-én tartott gyűlésén előadta: Benkő Pál gazdasági szaktanár.

(Folyt. és vége.)

Vármegyénkben nem kevesebb, mint 26 gazdasági szeszgyár termeli a ca 20,500 Hl. nyers szeszt, melynek kis része kerül kivitelre.

A sörfőzés is ismeretes, jelenleg 2 sörfőző dolgozza föl a megyei termésű sörpát és komlót s szállítja a szomszédos Csikmegyébe termékét. Milyen jó volna, ha kétennyi szeszgyárunk volna s termelvényét utolsó cseppig külföldön adná el.

Most vessünk egy pillantást a hegyekre, mi kerül onnan eladásra, miből láthatunk pénzt? Háromszékmegyének 411,752 kataszteri hold erdeje van, vagyis a terület 60.8%. Ennek 18% a értékes fenyves erdő, melyet pár évtizeddel ezelőtt alig ismert más csak mi, és ma Európa híres hangszerfa-termelő hely. Lassankint elnémulnak az apró pataki fűrészek, elnémitják őket a vasutal, gőzsziklóval és sodronypályával felszerelt nagy vállalatok. Mi temérdek fa kerül innen külföldre? És mennyivel több kerülhetne! Hiszen a legszebb faanyagunk 40%-a használatik föl csak, a többi, az évszázados fatörzsek ott korhadnak el a havasokon. Ki vet számít a fölött, hogy 200-300 év produktója az a 30 má

a koalícióban levő összes pártok vegyék fel programjukba a függetlenségi párthoz hasonlóan az általános választói jogot, hogy ekként a koalíció programjába is fel vehető legyen az általános választói jog.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, szeptember 1. Bécsből értesítenek, hogy Fejérváry Géza miniszterelnök tegnap Bécsbe utazott, onnan este Ischlbe tér, ahol ő felsége magánkihallgatáson fogadja, holnap visszatér Budapestre.

A miniszterelnök mostani kihallgatása a legközelebbi kormányzati teendők végleges megállapítását előzoza. Ezek pedig erősen belekapcsolódnak az állam pénzügyi viszonyaiba s Lukács László legutóbbi kihallgatása éppen ebben az irányban volt hivatva a koronát teljes objektivitással tájékoztatni. A kormány eddig is csak a szükségletek lényeges redukciójával volt képes ez elkerülhetetlen kiadások fődözetének előteremtésére. És egyre félelmebb gyorsasággal közeledik az az időpont, a mikor a fizetési készségnek és kötelezettségnek útját állja a fedezethiány. Elsősorban természetesen a vármegyei közigazgatás állami támogatásának megszüntetése, azután az egyéni kormányzati, továbbá törvényhozási kiadások ötven százalékra való leszállítása vagy teljes felfüggesztése az, ami szóba kerülhet. Ehhez képest aztán másodrangú kérdésnek látszik talán még a kormányra nézve is, hogy szeptember 15 én hogyan fogadják a szövetséget ellenzők soraiban azt a programot, a melyet a miniszterelnök a képviselőház elé terjeszt. A programot a kormány olyannak tervezi, hogy annak alapján az országra is appellálhat és tekintettel a programban precízizozott szociális és gazdasági kérdések fontosságára, terjedelmére, liberális voltára, bizonyosra veszi, hogy az ország választás esetén már az első alkalommal ennek a programnak ad többséget.

A békét megkötötték.

Oroszország és Japán aug. 29-én megkötötte a békét s ezzel az a husz hónap óta tartó háború, mely Oroszországra nézve a vereségek és futások szakadatlan láncolata volt, befejezést nyert. Három hétig tartott az alkudozás a békehatalmazottak közt s ha az ember meg is volt győződve arról, hogy a most megindult béke akciónak sikerrel kell végződnie bizonyos pesszimizmus fogta el azok után a jelentések után, amelyek Portsmouthból nap-nap után érkeztek. Mert igaz ugyan, hogy egyes pontok fölött a meg egyezés nagyon gyorsan megtörtént, de nem ezeken a pontokon múlt a béke és a háború sorsa

s azok a kardinális kérdések, hogy fizet-e Oroszország hadikárpótlást és hajlandó-e Sachalint átengedni a japánoknak, az utolsó pillanatig abban a stádiumban voltak, mint voltak három héttel ezelőtt, a tárgyalások első napján.

A közismert orosz rideg állásponttal szemben most a japán kormányon volt a sor, hogy határozzon, enged-e, vagy pedig a háború folytatására szánja rá magát s addig, míg a japán kormány válasza meg nem érkezett, még mindig kétséges volt, hogy sikerül-e a két szélső álláspontot egymáshoz annyira közelebb hozni, hogy a meg egyezés létrejözhessen.

A béke mindenesetre Roosevelt nevéhez fog fűződni, a ki nem riadva vissza attól a hangtól, a melylyel Oroszország minden közvetítő szerepet már előre barátságtalan lépésnek jelentett ki magával szemben végre is rábirta a cárt arra, hogy a béke előkészítése érdekében egy meghatalmazottat küldjön Amerikába, a hová Japán is hajlandó volt egyet küldeni. Oroszország előbb Muravjevot küldte, de utóbb, mikor az elutasásra került a sor, a cár mégis inkább bizott Witteben, kipróbált emberben s Oroszország érdekeit Witte képviselte. Japán báró Komurát, a külügyminisztert küldte ki s ezek husz napi alkudozás után a békepreliminárakban meg is állapodtak.

Japán elérte mindazt, a miért a háborút megindította, sőt többet is elért, mert ma már az övé Port Arthur, a Liaojang félsziget, a Korea fölött való szupremácia, Sachalin déli fele, azonkívül Oroszország ki van szorítva Mandzsuriából, a keletázsiai orosz tengeri hatalom tönkre van verve s ma Japán a vezető hatalom Ázsia keleti partjain. S Oroszország, mely Győzhetetlennek hitte magát, elvesztette mindazt, a mit évtizedeken keresztül milliárd és milliárd rubellel és vérpatakokkal szerzett meg. Igaz ugyan, hogy minden talpalatnyi területet nagy áldozat után hódíthatott csak meg Japán, de a japán hadsereg ma úgy szervezett, mint dicsőségre első hadserege a világnak. Egyetlen kis jelentéktelen ütközetet sem vesztett el s a japán lobogó győzelemről győzelemre nyomult előre.

Ki emlékszik még Kuropatkin henegeéseire, a ki szent Szeráfin esontjaira esküdött, hogy egyetlen japán katonának sem szabad élnie viszontlánia hazáját s ő majd Tokióban fogja a békét diktálni. Japán ezekre a szószátyárkodásokra Port-Arthur bevételével, a liaojangi, a mukdeni s a csuzimai győzelmekkel válaszolt s végre is Oroszország kénytelen volt békét kötni azzal a néppel, a melyet a háború előtt annyira lenézett. S Japán, mely nagy volt a háborúban nagylelkű volt az alkudozások alatt is s nem maradt meg olyan követelések mellett, a melyek a béke létrejöttét veszélyeztették volna.

Annyi mindenesetre konstatalható, hogy úgy Roosevelt, mint Anglia, Franciaország és Németország nem Oroszországra akart hatni abban az irányban, hogy ez a japán feltételeket elfogadja hanem Japánt birta engedékenységre.

Ebben egészen más szempont vezette Roosevelt elnököt, mint a három európai hatalmasságot. Roosevelt személyes ambíciója volt a béke létrehozása most, amikor a tárgyalások már eddig a stádiumig eljutottak, míg Angliának, Franciaországnak és Németországnak balkánérdekei azok, a melyet sérelmet szenvednének abban az esetben, ha Oroszország teljesen megaláztatnék ebben a békeszerződésben. Attól féltek ugyanis, hogy a háború végén egy lázongó hadsereg kerül vissza Kelet-Ázsiából Európába, a mely egyik vereséget a másik után szenvedte s a mely talán azt fogja mondani: „mink kellett a békét megkötöni, mikor most az orosz sereg biztos győzelem reményével szállhatott volna szembe a japánokkal.”

Eznek az elégtelenségnek gátat szabandó az orosz politika előreláthatólag ismét a Balkánon keresné a kárpótlást Kelet Ázsiában szenvedett kudarcáért s Anglia, Németország és Franciaország ettől tartott.

A békeszerződés teljes szövege e pillanatban még ismeretlen még, de annyi tény, hogy a megállapodás a felek közt, megtörtént s egyelőre ez a legfontosabb.

A székely akció.

(Folytatás.)

A értekezlet folyamán még felszólaltak Koós Mihály dr. földművelésügyi miniszteri titkár, Lázár István gróf, Burger Albert és László Gyula, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara kiküldöttei.

Szterényi József államtitkár reflektált kimerítően mindenkinek, kifejtette, hogy az ipartelepek alapításánál az állami szállításra csak mint mellékágra számítani. Az államnak csak olyan kor szabad, hogy a gyárat foglalkoztassa, amikor a commerce-árukkal elfoglalva nincsen. Ily gyárat tehát Erdélyben nem lehetne alapítani. Másképpen Erdélyben a gyárápítást fokozni nem lehet, mint a Lázár gróf által mondott módon, amiért tehát a sepsiszentgyörgyi gyár van.

Figyelmeztet azután arra, hogy az állam konkurenciát csinálna a magániparnak; erre az állam nem vállalkozhatik. Hanem igenis az állam azt a módot alkalmazza, hogy támogatassa a magánvállalkozást olyan iparágaknál, amelyek szükségességeknek mutatkoznak. A támogatás mértéke természetesen a viszonyoktól függ.

terez fatörzs ezre, melyek picike hibáért nem értékesülnek? Ki vet számot azzal, hogy pár száz év kell ahhoz, hogy újra forgalomképes fa nőjön a letarolt havason, hol évi egy milliméteres gyarapodással nő a nemes lucfenyő? Kinek jut eszébe, hogy a mely törzs vastag gerendának nem jó, kitűnő deszkát vagy léceet ad s vagy az apróbb deszka mindig felhasználható volna szállító ládáknak s így a termelt faanyag takarékosabban használtatik fel?... Senkinek. Elég nekik a tejfölnek egyrésze ahhoz hogy dúsgazdagok lehessenek s a megmaradt tejet a föld pora issza be. Ha lennebb jövünk a hegyománál s keressük a tölgyet, a hies cseréseket, sajnosan látjuk, hogy elpusztultak azok, csak hirmódónak van néhány hold tölgyerdő, mely ha vágásra kerül, ki tudja mikor lesz vagy lesz-e újra ilyen hiszen a mi népünk nem szereti az erdő ültetést és gondozást. A bukkerdők is fogyóban vannak az arányosítás közéjük csapott.

Nehéz forgalomba hozni, messze vagyunk a fogyasztóktól, kik a szállításon kívül jó árat is fizetnének érte s így a szegény székely 12—16 koronán adja övét, beszállítva. A nyírfa megyénkben csak, egy helyen kel magasabb áron, a bukzádiak erdejében. Innen a baróthi szeszfárbá kerül, hol 120 munkás készíti az évi 2200 q. cipőszegyet, melynek fele külföldre jut, így a jeruzsálemi suszter székely szeggel készíti a szentföldi cipőket.

A vadászat és halászat is nyújthatna anyagot a kivitelre. Alkalmasabb hely a nemes vadak tenyésztésére nincs, mint megyénk. Így az őz, nyul,

fajd, fogoly, fácán, ha elszapardhatnék, szép pénzt látnának érte, de itt mindenki pusztítja, senki sem óvja a nemes vadat; miért is a vadászat itt csupán étvágyosináló mulatságnak tekinthető. A halászatnál hasonlóképpen vagyunk. Mióta a dinamit, minden kőfejtő munkás kezébe felügyelet nélkül jut, nincs halunk. Pedig az Olt, Feketeügy, Kászón vize, Kovászna-patak és a sok havasi patak mind kitűnő tenyésztő helye volna a finom halaknak. Pest piacára küldhetnők a felsőges pisztrangot, melyből oly kevés van már, hogy magunk sem kapunk.

Az erdei tisztásokon kitűnő széna terem, mely kezd forgalmi cikk lenni, a mult évi takarmányinoséges esztendőben sok széna került más megyékbe, mázsája 6—8 koronáért fizetve. A vágásokba volna eper, málna, gomba, de ezek forgalma csak a helyi piac felé irányul.

A Székelyföld az ásványvizek hazája. Megyénk is gazdag ezekben. Az előpataki, bodoki, málnási, kovásznai, kézdipolyáni, árkosi stb. vizek remekei az alkotásnak, kár, hogy ezen kitűnő források termelő képessége csak részben használtatik ki. Drága a szállítás, hangzik mindenünnen.

S tényleg 1 liter bor Bácskában 16 kr. egy üveg víz ezekből ott 20 kr. Csak egy zónarendszerű árudíjzabás volna képes e vizeknek azt a forgalmat biztosítani, a mire érdemeseek. A természetes szénsavat tisztítják és vastómlékben hozzák forgalomba Málnáson. Ilyen termelőhely a Bálványos is, mely jelenleg szünetel éppen előbbivel kötött egyezés alapján.

Mennyivel egészségesebb az a szoda víz, mit ilyen szénsavval készítenek, mint az ártalmas mészkövekből készült, mely csak a gyomorrontásra való.

Végezetül tekintsünk be a föld sötétjébe, nézzük meg a szorgalmas bányász népet miot keresi mindennapi kenyerét, kitartó nehéz munkájával. A hermányi havasokban sok kisebb-nagyobb réteg barnaszen van, melynek legjobb része Kőpeczen kerül napvilágra. 150—450 muukás dolgozik e bányában évi 5—6 ezer q termeléssel, melynek mázsája 46 koronában értékesül Brassóban, Botfaluban, Marosvásárhelyen, a kolozsvári és aradi államvasuti üzletvezetőségénél.

A bánya 8 község határában 11.549,696 négy-szög m területen van, de van még hely a terjeszkedésre. Vasunk is volna Kovásznán, de eddig forgalomba nem jutott, talán értékesül jövőben.

Ezek volnának kivételre alkalmasak megyénkben. De hogy ezek és még más forgalomképesse tehető cikkek haszonnal kerüljenek forgalomba, oda tőke és munka kell a böles teremtő adományaihoz. Ugy a tőke, mint a munka hagy kívánni valót s ezért üdvös volna, hogy a Székely-Társaságok Szövetségének minden tagja társadalmi és bárminő uton arra törekedjék, hogy a székely pénzintézetek ne a gazdagok szövetségei legyenek a szegények kizsákmányolására, melyek eddig főleg osztalékra dolgoztak; hanem a szegény gazdák, iparosok és kereskedőknek humánus kisegítő intézetei, melyek a tagjaiknak adott osztalékon kívül székely közcélokra is adakoznak. Így tesznek a nemzetiségi bankok, tarulhatunk tőlük.

Kisipart lehet is, kell is fejleszteni a székelyföldön, mert a kisiparos a gépöntőktől távol is meg tud élni. Egyes kiválóbb székely fiúk továbbra is fognak külön támogatásban részesülni kellő kiképzetésük céljából.

Meg van egyébiránt győződve, hogy ha a társadalom össze fog az állammal abban a komoly akaratban, hogy a székelységben valóságos honmentő akciót létesítsen, akkor ha nem is nagy eszközökkel, de téglára rakva, mégis épületet lehet emelni. (Tet-szés és helyeslés.)

Végül Vörös László megköszönvén a megjelenetek szíves közreműködését, az értekezletet este hetféltől órákor bezárta.

*

Azok a javaslatok, amelyeket a kormány a Székelyföld iparának fejlesztése céljából szükségesnek tart és amelyeket a mai értekezlet is a magáévá tett, a következők:

1. A székely házi és kisipar irányítása, vezetése és fejlesztése céljából átszervezendő a székelyföldi iparmúzeum, mely kapcsolatba hozandó a marosvásárhelyi fa- és fémipari szakiskolával és egy a kisiparosok használatára szolgáló közös gépműhelylyel.

2. A felállítandó székely ifjaknak ipari pályára való nevelését szolgáló, legalább 100 székely ias befogadására berendezendő internátus Brassóban.

3. A brassói internátus bevétele esetén ugyanilyen intézetek létesítendők a Székelyföldet környező jelentékenyebb erdélyi városokban.

4. Kiválóbb székelyifjak néhány évi gyakorlás után a Székelyföld megfelelő vidékein volnának állami támogatással telelepitendők.

5. A Székelyföld arra alkalmas ipari gécein állami támogatással kisipari termelő szövetkezetek létesítendők és azonkívül a kisipar gépek adományozásával segítendő.

6. Államsegélyvel nagyobb közös raktáron és elárúsító csarnokok létesítendők a Székelyföld arra alkalmas városaiban.

7. A házipar különböző agrárvállalati alapon államsegélyvel fejlesztendők.

Az egyes iparágakban az elől már részletesen ismertett következő vállalatok létesítésére kínálkoznak alkalmas talaj:

A faiparban:

1. Ajtó- és ablakgyár, esetleg szövetkezeti alapon, Marosvásárhelyen.

2. Középrendű bútorkészítésre alkalmas közös műhelyek, esetleg szövetkezetek, Kézdivásárhelyen Kovásznán vagy Marosvásárhelyen.

3. Bükkfából készült ülőbutorok, valamint szék-álmányok gyártására szolgáló ipartelep a Székelyföld bármely bükkben gazdag vidékén.

Mondja ki a Székely-Társaságok Szövetsége határozatban, hogy:

1. A termeléshez és forgalomhoz szükséges tőke beszerzésének, illetve kölcsönvételének útját társadalmi uton ismerteti az érdekeltekkel s csak olyan pénzintézetet tart méltónak a támogatásra, mely olesó, gyors hitelt nyújt megbízható üzletembereknek s év végén az osztalék arányában adakozik hazafias közhasznú dolgokra.

2. Hogy a termelés fokozódjék, lépéseket tesz arra, hogy a termelő szaktudása magasabb nivóra emeltessék. Gazdasági ismőtlőiskolák, munkásképzőiskolák és felnőttek oktatására téli tanfolyamok rendezését sürgeti.

3. Mivel a verejtékes munkával előállított s eladható fölöslegről csak egy élhetünk meg, ha olesó és gyors szállításunk van, megkeresi a szövetség az illetékes köröket a székely vasutak fejlesztése és kiépítése ügyében.

4. Mondja ki a szövetség végül azt, hogy felhívja összes tagjait a székely gazdasági termékek partolására és a forgalombahozás körüli buzgó működésre.

Ha ezen pár dologért nem sajnáljuk odaadó tevékenységünket, úgy a bölcs teremő áldásával kíséri munkánkat és elérjük azt a célunkat, hogy boldogul majd a székely; ez pedig nemcsak székely kérdés, hanem imádott hazánk fejlődésének kérdése is, melynek szabadságáért halni megtanult a multban a székely, mutassuk meg azt, hogy annak boldogulásáért tudunk küzdve élni a jövőben.

4. Botgyári vállalat létesítése Csik-vármegye erdőszésein.

5. Háziipari alapon vállalkozó útján az esztergályosipar s a játékszerek készítésének felkarolása.

A fonó-szövőipar terén a megkezdett alapon a házi szövőiparnak tovább fejlesztése és ugyanazon alapon több vállalat létesítése kívánatos.

Az agyagiparnál az iparosok nevelésére kell a súlyt fektetni, még pedig néhány értelmesebb iparost ösztöndíjjal gyakorlatilag kiképezteni s államsegélyvel lehetővé tenni a tisztességes műhelyberendezés beszerzését, valamint a megfelelő kemence építését.

A kő- és márványiparban arra alkalmas, megbízható vállalkozók gépsegélyvel lesznek támogatandók, versenyképességük pedig vasuti szállítási kedvezményekkel lesz növelhető.

Az üvegiparban az ásványvizes palackok gyártása volna fejlesztendő.

A vasipar terén elsősorban a meglevő szentkeresztbányai vasgyár öntvényüzeme volna kibővitendő, valamint közönségesebb szerárúknak gyártását kellene, fejleszteni.

További feladat itt az erdővidéki vasgyár létesítése lágy vasöntvények és a torockói vasgyár felállítása a szerszámok, kovácsolt árúk és kemény drót előállítására. Az utóbbi gyárral kapcsolatban a szerárúkat készítő kisvasipar, illetőleg vasházipar meghonosítására is lehet kilátás s erre mindenesetre kísérletet kell tenni.

NAPI HIREK.

— Kinevezés. A vallás és közoktatási miniszter Demes Elek okl. tanítót a nyéni áll. iskolához kinevezte rendes tanítónak.

— Mikó-ünnepély Zabolán. A sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely Mikó Kollégium jövő hétfőn szeptember hó 4-én Hídvégi Gróf Mikó Imre szülőházát (ma gróf Mikes Ármán kastélya) születés napjának századik évfordulóján Zabolán emléktáblával ünnepélyesen meg fogja jelölni. Az emlék-ünnep sorrendje: I. Szeptember 4-én délelőtt 8 óra 18 perckor Brassó—Sepsiszentgyörgy felől érkezés Zabolá—Páva pályaudvarára, hol a közönséget Zabolá község nevében Földes György zabolai ev. ref. lelkész üdvözli. 2. Bevonulás a polgári zenekar közreműködésével. 3. A község házában üdvözölő beszédet tart Both György községi jegyző. 4. Felvonulás a gróf Mikes Ármán kastélyához. II. 1. Nyitányt játszik a zabolai polgári zenekar. 2. Szózat. Éneklő Székely Mikó Kollégium énekkara. 3. Emlébeszéd, tartja Bodor János, kollégiumi gondnok, zágóni ev. ref. lelkész. Emléktábla leleplezés. 4. Nemzeti zászló. Éneklő a zabolai vegyeskar. 5. Alkalmi óda. Irja és szavalja Szabó Jenő, kézdívásárhelyi ev. ref. lelkész. 6. Honfi dal, éneklő a zágóni tanítói kar. 7. Megemlékezések és koszorúzások a résztvevő hatóságok és testületek hivatalos képviselői részéről. 8. Himnusz. A zabolai polgári zenekar kísérete mellett éneklő a közönség. III. Délután fél 1 órákor közeled Kovásznán, a sétatéri nagyvendéglő kerthelyiségében. Egy teríték ára 3 korona. Fuvár Zaboláról Kovásznára 1 korona.

— Beiratkozások az egyetemre. A Kolozsvári Magyar Királyi Ferencz József tudományegyetemen az 1905—1906-ik tanév I. felére a beiratkozások a tanulmányi-, fegyelmi- és leckeponzszabályzat értelmében 1905. év szeptember hó 1-én kezdődnek, ugyanezen hó 12-ig bezárólag tartanak. A kik ezen határidőben valamely elháríthatatlan akadály miatt személyesen nem jelentkezhetnek, a tanulmányi-, fegyelmi- és leckeponzszabályzat 25. §-a értelmében a fennebb megszabott határidőn belül tartoznak akadályozásukat igazoló hiteles okmánnyal felszerelt és az illető kar dékánjához intézett kérvényben előjegyeztetésüket kikérni s meghatározni azt az időpontot is, a mikor személyesen megjelenhetnek s beiratásukat úgy a quaeaturában, mint az egyes tanároknál teljesíthetik. E határidő azonban október hó 14-én túl nem terjedhet.

— Alakuló tejszövetkezet Dálnokból írják, hogy ott volt Lickl áll. tegőszségügyi felügyelő és Benkő Pál tanár. Afelől folyt a tanácskozás, miként alakítsák meg a tejszövetkezetet. Eddig 90 tőhennel jelentkeztek a tagok. Az alakuló gyűlés szeptember 17-én lesz. Szövetkezeti tagoknak előnyös feltételek mellett piros-tarka teheneiket helyezték kilátásba. A községben ez a harmadik szövetkezet lesz.

— A napfogyatkozás. Ritka természet-tümeny volt szerdán Európa középső és déli részében és így szerdán városunkban is volt látható. A kora délutáni órákban a hold eltakarta a nap korongjának mintegy kétharmadrészét. A napfogyatkozás félkettőkor kezdődött. Bizonytalan halvány fény terjedt el a városban, majd homályosodni kezdett, mely folyton erősödve három óra felé érte el tetőpontját. Ettől kezdve a homály egyre esőkként s 4 órákor már teljes világosság volt. A hold közel kétharmadrészét fődte el a napnak. A teljes napfogyatkozás csak Észak-Amerikából, Afrika északnyugati részéből, Arábiából, Európában pedig Spanyolországból volt látható. Ez érdekes természeti tümeny legközelebb 1912. április 17-én ismétlődik, akkor azonban már sokkal esékélyebb mérvben, mint most.

— Harc a legelőért. Nagy István kézdívásárhelyi lakos, szeszgyáros és földbirtokos a napokban a Csizsár-füldőről, mely Bálványos-füldőnek szomszédságában fekszik, hazajövet a kézdívásárhelybüksszádi közut melléknél meglátta, hogy az Apor báró örökösének erdejében a vármegyei gazdasági bizottság által bérbe vett legelőn elhelyezett borjucordából mintegy 80 drb az ő legelőjén legel, a hová a pásztork szántszándékkal engedték be a barmokat. A tulajdonos Zölde Ferenc pásztorától zálogot követelt, mire a pásztor a nála levő löfegyvert a tőle három lépésnyi távolságban álló Nagy Istvánra fejezte, lövése készen és a zálogadását megtagadva fenyegető állást foglalt. Nagy István erre a fegyver esővét megragadta, a minek láttára a pásztor bátyja: Zölde István kést rántott elő s öcsésének segédkezésre sietett. Nagy István a helyzet komolyságát, a zsebében levő forgópisztolyt vette elő s azt az ellenfele fegyverének esővére jhelyezve, ellenfeleit a békés zálogadásra hívta fel ismét. A löfegyveres Zölde azonban gyors kapással a forgópisztolyt kiakarván Nagy kezéből ragadni, e közben a revolver elsült és Zölde bal felsőkarját átlőtte. Erre aztán a két pásztor zálogot adott. A megsebesült Zöldét a kézdívásárhelyi Rudolf-kórházba vitték gyógykezelés végett, míg az ügyök további vizsgálatával az illetékes hatóságok foglalkoznak.

— A sepsiszentgyörgyi állami tanítónőképző intézet tanártestülete f. évi aug. 30-án tartott gyűlésén elhatározta, hogy a gyakorlóiskola V—VI. osztályát külön választja a többi osztályoktól s egy külön teremben a gyak. isk. tanítónőjével együtt minden tanár a maga szaktárgyaiból fogja ezen osztályok növendékeit oktatni. Tekintve e nagy előnyt kérjük a tisztelt szülőket gyermekeiknek a gyakorlóiskolába leendő küldését, hol a beiratkozások szeptember 1. és 2-án tartatnak.

— Gondoljunk legnagyobb veszedelmünkre. Még ha egyesek közönyönnel siklanának el ezokra a közleményeinkre, a melylyel a tödöbetegegg elleni küzdelem társadalmi munkáját szóba hozzuk, még akkor is teljes lélekkel és szívvel kérnők olvasóinkat, hogy ezt a nemzeti ügyét segítsék. De nines ez irányban közöny. A társadalmi tevékenységnek sem kedvezett a nyár és tisztán ennek tulajdonítjuk, hogy a József királyi Herceg Szanatorium Egyesület taggyűjtő mozgalma városunkban nem volt oly intenzív, a milyen lesz most, midőn azok a jó szívek teljes erővel veszik kezükhöz a dolgot, kik egész jelentősége szerint átérzik, hogy a pusztító kór ellen minden emberszerető szívnek teljes szívvel és lélekkel sorakoznia kell.

— Világító anyag szállítása. A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara tudatja, hogy a m. kir. áll. vasgyárak központi igazgatósága 1906. évi olaj, faggyu és kocsikenőcs szükségletét 1905. évi szept. 12-ig beadott ajánlatok alapján biztosítja.

— Vasuti kábátok. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága mozdonyvezetői, fűtői és kocsirendezői személyzet részére szükséglenő mozdonyvezetői bunda bélső kábát, továbbá fűtői kábát és nadrák szállítását nyilvános pályázat útján biztosítja. Ajánlatok 1905. szept. 20-án déli 12 óráig adandók be.

— Barnaszén tüzelésre alkalmas kályhák. A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy Márkhot és Losinszky hl. gépészmérnökök (Bpost V. Lipót körut 7.) Feyer Gyula-féle a m. kir. technológiai múzeumban kipróbált, hazai barnaszén fűtésre alkalmas és a legkényesebb igényeket és kielégítő olesó vas-kályhákát hoznak forgalomba.

Sz. 550—1905. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. § a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbíróság 1905. évi V. 540/2. számú végzése következtében Dr. Herepei László k.-vásárhelyi ügyvéd javára, Ifj. Tuzson Györgyné lemhényi lakos ellen 30 K. 60 f. s járulékaik erejéig 1905. évi július hó 16-ik napján foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 987 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: tehén, borjú, széna, eke, taliga, borna, különbözőféle háztartások, ágynemű, matracok és ga-

bonanemű nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. járásbíróság 1905. V. 540/2. számú végzése folytán 30 korona 60 fillér tőkekövetelés, ennek 1905. április hó 20 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltótódi és eddig összesen 62 korona 34 fillérben bíróilag már megállapított költségek és 10 korona árverés ki-tűzés lap hirdetéssel együtt a lemhényi község háza előtt esetleg alperes lakasan leendő eszközölésére, 1905. évi szeptember hó 5-ik napjának d. e. 9 óraja határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. § ai értelmében készpénz-

fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX.

t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt K.-vásárhely, 1905. évi aug. hó 23. napján.

Manya Ágoston,
kir. bírósági végrehajtó.

!! FOGORVOS PERL JÓZSEF !!

(94. 1—2.)

AMERIKAN DENTIST

ide megérkezett.

Lakása a „Millennium“ szálloda 2. szám.

Rendel: délelőtt 9—12 óráig, délután 2—5-ig.

Tartózkodási idő néhány nap.

TUSNÁDFÜRDŐN

a mézarszék és husvágási jog
1906., 1907. és 1908. évekre nyilvános árverésen

folyó évi szeptember 24-én

d. e. 10 órakor bérbe adatik. A feltételek Tusnádfürdőn az igazgatósági irodában megtekinthetők.

A fürdőigazgatóság.

(92. 1—2.)

MOLNÁR és PINTÉR

Budapest, V., Lipót-körút 13.

Vezérképviselője a világhírű
Büchold-Trautz-féle Benzinmotor-Locomobil és

SZIVÓGÁZ-GENERATOR MOTORAINAK.

Legelősebb jelenkori üzem óra-lőerőncénti üzemköltség 0.8—2 fillérig garantálva. — Legnagyobb biztonság. Teljesen veszélytelen. — Hatósági engedély: szükséglete len. — Azonnal üzembe vehető és leállítató, gépészfüvő felesleges. — Költségvetés, árjegyzék bérmentve.

Ügyadók keresetnek és jól díjaztatnak.

Bővebbet

Molnár és Pintér

cégnél

(91. 1—4)

Budapest, V., Lipót-körút 13.

Hirdetések

jutányos áron

felvételnek e lap kiadó-

hivatalában.

A mai modern kornak teljesen megfelelő könyvnyomda.

A „SZÉKELYFÖLD“ politikai hírlap kiadóhivatala.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papir-, írószer- és könyvkereskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT

a „Jancsó“-féle gyógytár mellett.

Legelősebb bevasárlási forrás
Olcsó! Szép! Tartós! Meglepő!

DIVÁNY- és GARNITURÁKBÓL

Ifj. Jancsó Mózes

kárpitos és díszítő műhelyében
Kézdivásárhelyt.

Készítettetek saját felügyeletem alatt:
új ebédlő- és heverő-diványokat, garnitúrákat, matracokat, fotéleket, diványpárnákat, stb. szóval minden e szakba vágó munkákat, ugyancsak bármilyen rongálódott diványok, fotélek, stb. újratömését vagy behúzását olcsó és jutányos árak mellett teljesen újjá alkottatok át.

Gyorsan, izléssel és a legelősebb árban készít el minden a könyvnyomdai szakmába vágó munkákat, u. m.: irodalmi műveket, tudományos és irodalmi folyóiratokat, tankönyveket, heti és havi lapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, gyászjelentéseket, körleveket, üzleti könyveket, névjegyeket, meghívókat, falragaszokat, stb. stb.

Butorraktáromban

mindig készletben tartok: ebédlő és szalon berendezéseket, ruha-, mosdó-, éjjeli- és élszekrényeket márvánnyal és anélkül, garnitúrákat, sodrony betéteket, ágyakat, matracokat hajlított és préselt ületű székeket, függönytartókat, gyermekkozsikat, stb. stb., melyeket szintén felügyeletem alatt — kitűnő száraz anyagból — saját asztalos, esztergályos és faragó műhelyemben készítettetek, s azoknak úgy jószágáért mint tartósságáért teljes felelősséget vállallok.

Könyvkötészetemben

minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak.

Nyomtatvány raktáromban

minden szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok finom papíron nyomva, állandóan nagy raktáron vannak.